

אמעשר שהקדימו בכרי דוקא ואי הוה סלקא אדעתן למימר דגם בהקדימו בשבלין לוקה הא לא הווי התם ניתק לעשה ועיכ דבהקדימו בשבלין ליכא למ"ד דלוקה.

נחום מאיר בהרי"ת ז"ל.

חוב"ק מייסאנאלי.

סימן ק"י.

בדין המפקיר כרמו.

ב"הפ"ד"ה ה"י"ל בשיקאגא חלק ה' חוברת ג' סימן כ"ד כתב הרב הגאון ר' משה הלוי סאלאווייציג שליט"א בשם בנו נ"י לישיב דברי הרמב"ם פ"ה מה' מתנה עניינים הכי, וזה תי"ד:

ה"ר"י פ"א דפאה כ' וי"ל ויש ברייתא בתוספתא שאין אדם יכול ליעבה, והבא תניא גר שמת ובזבזו כ"י יעו"ש ומפרש שם הר"ש בתרי גזוני או דאירי דהחזיק גם בקרקע והיכא דזכה גם בקרקע ליכא פטורא דהפקר (ובאמת הדין צ"ע) או דקאי בהחזיק קדם הבאת שליש דהיינו עונת המעשרות וקודם עונת המעשרות לא חל פטורא דהפקר, אלא דהק' אהא דמבואר בתוספתא זו דאם החזיק בקמה פטור מלקט שכחה ופאה וחייב במעשרות, מהא דמבואר ב"ק כ"ח המפקיר כרמו והשכים בבקר ובצרו חייב בלקט שי"פ ופטור מן המעשרות, וע"כ שינה הר"ש הגירסא בתיספתא להיפך דהחזיק בקמה חייב בלש"פ ופטור מן המעשרות, וכן הגיה בתוספתא הגר"א מו"לנא. אבל ק' על הרמב"ם ש"כ פ"ה מה' מ"ע הכ"ו דהמפקיר כרמו כ"י יזכה בו לעצמו ובצרו חייב בלקט כ"י אבל אם זכה מן ההפקר בשדה של אחרים היז פטור, הרי דשיטת הר"מ דכל הן דינא של המפקיר כרמו כ"י הוא רק היכא שהבע"כ בעצמם זכו, אבל אם זכו אחרים פטור גם מסתנות עניינים, ולשיטה זו אינם מובנים דברי התוספתא לשת"י הגירסאותי אגם י"ל דחיובא דלקט אינו תלוי בשיעור פירי הנאמר בעונת המעשרות שהוא בתבואה הבאת שליש, אלא בשיעור אוכלא וזהו קדם ה"ש, כראשכתן בענבים דבוסר היי אוכלא אע"ג דהוא קדם עונת המעשרות, [הטורח למילף תבואה מעובים הוא למותר, דמשנה שלימה שגינו פ"ק דחלה דתבואה שלא הביאה שליש חייבת בחלה ופסקה הר"מ פ"ו מה' בכורים ה"ג, ובפסחים מ"ב ב' עמ"לן של טבחים כ"י] — הערת המעתיק] והא דתבואה שלא ה"ש כטורה מן הלקט כמש"כ הר"מ פ"ב מהמ"ע ה"ו, משום דמ"ע בקצירה תליא ולא חשיב קציר עד שיביא שליש. — ולפ"ו אתיא שפיר הגי' בתוספתא כמו שהיא לפנינו, ופירושה: בקרקע (כלומר קודם גמר פירי) חייב בכל, החזיק בתלוש (היינו לאחר שהגיע כבר לעונת המעשרות) פטור מכל, החזיק בקמה (היינו בוסר, קודם הבאת שליש) פטור מלקט שי"פ, ולענין מ"ע חל פטורא דהפקר בעת שנעשה בוסר, אבל חייב במעשר דרינו בהבאת

שליש, ואז הלא ה"י כבר ברשותו. ובוה נחא הרמב"ם שהובא לעיל, דמוקי דין דהמפקיר כרמו והשכים כ"י דוקא היכא דזכה לעצמו, ומהתוספתא דגר לק"מ דהתם מיירי בזכה קדם זמן חיובו, ולא שייך לנידון הר"מ כלל, — כ"ו חוכן דברי הרב הנ"ל.

וזה, אשר ראיתי בעז"ה להעיר על דבריו הנ"ל כפי סדר מאמרו:

א) ב"ה"ב בתחילת דבריו על הר"ש דהיכא דזכה גם בקרקע ליכא פטורא דהפקר, דדין זה צ"ע, ל"י כוונתו, דהלא מוכח כן להדיא בירושלמי קדושין פ"א הל' ה' שהביא הר"ש, מדמקשי שם בברייתא זו לר"ח דאמר בנכני הגר שנתכין להחזיק בצפונן עמ"נ לקנות בדרומן לא קנה (יעו"ש), ומאי קשיא דהלא כאן זכה אף בקרקע, א"ו דפשוט היא דהיכא דזכה גם בקרקע ליכא פטורא דהפקר, ושפיר מוכיח מזו הברייתא דאף היכא שנתכין להחזיק בצפונן עמ"נ לקנות בדרומן קנה וקשי' לר"ת. ומה ש"כ הר"ש אי"ג דקאי בהחזיק קודם הבאה שליש, כ"זנתי דאם גירסת התוספתא מחובר לקרקע עיקר ע"כ צריך לפרש דבהחזיק אף בתבואה לבדה קודם הבאת שליש ג"כ ליכא פטורא דהפקר, אבל זה ידאי דאם זכה בקרקע אף אחר ה"ש ליכא פטורא דהפקר כדמוכח בירושלמי הנ"ל.

ב) ב"ה"ב שהביא הגהות הר"ש והגר"א בתוספתא, לפלא שלא הזכיר כי לא באו לחדש בהגהתם כלום, אלא שהכריעו שגירסת הירושלמי עיקר, והשתדלותו לישב גירסת התוספתא מחייבת לשיבש גירסת הירושלמי, ומאי אולמא דהאי מהאי.

ג) ב"ה"ב דברמב"ם פ"ב ממעשר מפורש דעונת המעשרות של שאר פירות האילן אינו תלוי כלל בהבאת שליש, (וולא כהתנ' ר"ה י"ב ב' ד"ה התבואה, ש"כ דכל שיעורי פירות האילן הוא הוא שליש שלהן), ממש"כ גבי זיתים ששיעורן משיעור שמן אחד מתשעה כ"י וזה שליש שלהן, ומשמע דרק בזיתים הוי במקרה שיעורו כשליש שלו, אבל לא בשאר פירות האילן, — אינו זה כלום, דמקור דברי הרמב"ם שבזיתים שיעורו אחד מתשעה, הוא משביעית, כמו שמביא הכ"מ והראב"ד שם, ולענין עונת המעשרות תנן בפ"ק דמעשרות בזיתים משיביאו שליש, והוצרך הר"מ לפרש למה עזב השיעור השנוי כאן במתני' בעונת המעשרות ושונה את השיעור הנשנה בשביעית לענין קציצת אילנות, ולזה פירש דחד שיעורא הוא. — ובאמת צ"ע מני"ל להרמב"ם הא, דשיעור זיתים אחד מתשעה הטובא גבי שביעית הוא שליש שלהן, — ולפי"מ שיתבאר בסמוך ממתי' נדה, דבאמת כל מידי דלא הוי אוכלא לענין מעשר לא הוי אוכלא לענין פאה, ע"כ צ"ל דהא דפסק הר"מ פ"ב מהמ"ע ה"ו, הוא משום דבכל פירות האילן שיעורי' בשליש, וכדעת התו' והר"ש, וכן מוכח בירושלמי מעשרות פ"א ה"ב דשעור זורעין ומצמיח הוא שיעור שליש בכל פירות אף בתלתן וענבים אע"ג דשיעור ענבים שנינו בפ"ק דמעשרות משיביאשו

משיבאישו, שים דחד שיעורא הוא, וכבר כתב הר"מ פ"ב מה' מעשרות היה, דכל שיעורא דעונת המעשרות ששנינו הוא שיעור זורע ומצמיח, וכיון שנחבאר בירוש' דשיעור זורע ומצמיח הוא הבאת שליש, פ"כ צ"ל דכל שיעורי עונת המעשרות ששנינו הוא הבאת שליש, וכבר הביאו ראי' זו התו' והר"ש.

ד) ג' מה שהביא סיעתא ליסורו דשעורי מתנות עניים ומעשר שונים הם, דלענין מ"ע בעינן רק שם פרי, ובמעשר אינו חייב עד שיהי' אוכל גמור, מ"ל הרמב"ם פ"ב מה' מ"ע שהעתיק ל' המשנה פ"ו דפאה כצורתה, ולא פירש דהרובין אינו אלא מדבריהם, ושקדים רק מתוקים, כמבואר בפ"א מה' מעשרות, — זה תמוה, כי כן דרך הר"ם בכמה מקומות, ודברי תורה עניים במקום זה ועשירים במק"א, וסמך על מה שביאר בה' מעשרות. ומשנה מפורשת היא נדה ג' א' דכל שחייב בפאה חייב במעשרות ומסיק בגמ' שם ג"א א' דלענין מין קתני, עיי"ש, הלא בהדיא דליכא למימר שחרובין ושקדים המרים חייבים בפאה ופטורים ממעשר, ותו לא מירי.

ה) ג' מה שמוכיח מהסוגיא דריש כלל גדול, דכל שהוא אוכל חייב בפאה למעוטי סטים ופואה, דהם עצים ממש, וכמבואר ב"ק ק"א — לפלא הוא שלא הזכיר דהתו' בשבת והר"ש בפאה כבר העירו למה ממעט סטים ופואה דוקא, ומתמצו דלרבנותא נקט אע"ג דהיי קצת ראוי לאכילה, וזהו היפך דבריו. ומב"ק אין ראי' כלל דהתם מביא רבא שפיר ראי' דמידי לאו דאכילה יש להם קדושת שביעית מהא דספיקי סטים וקוצה יש להן קדושת שביעית, אעפ"י שלגבי פאה אין להן דין אוכל, וממילא חוינן דלגבי שביעית לא בעינן אוכלא, דאי גם לגבי שביעית בעינן אוכל הי' דינו שוה לפאה, וע"כ דנוהג אף בע"ז עכ"פ שפיר מקשה מעלי קנים כו' שלקטן לאכילה יש בהן קדושת שביעית, לקטן לעצים אין בהן קדושת שביעית, דלמה יגרעו עלי קנים מסטים ופואה, דאי משום סטים ופואה ראויין קצת לאכילה. הלא גם עלי קנים ראויין, כדאמר לקטן לאכילה. ו) ויעיקר יסודו דפירי דלא איתמעטו מפני חסרון אוכלא לענין פאה, מ"ם פטורין מן הפאה מפני דלא

הונח שם קציר אלא לאחר הבאת שליש (ועיקר הסברא אינה, דכיון דפירי הוא להתחייב בפאה ממילא קצירתו קצירה דזה בזה תליא, ואין להאריך בזה מגדל הפשיטות). ז"א דהא פסק הרמב"ם פ"ג מהמ"ע היד דקצר באמצעה קדם הי"ש אינו מפסיק עד שיתרוש, הלא חוינן דשם קצירה עלה אף קדם הי"ש, כמבואר בסוגיא דמנחות ע"א ב' דמ"ד אינו מפסיק עד שיחרש סבר דמקרי קצירה אף קדם הי"ש. וע"ז החכמים בעצמם תקשי כזאת, לדבריהם שקצר קדם הי"ש לא הוי הפסק, משום דאיברי קציר, למה לא יחייבו בפאה? וכן מוכח מהא דפסק הר"מ בפ"ו מה' תמידין ומוספין דרק לאכילת בהמה מותר לקצור קודם הי"ש אבל לא לאדם, דמקרי קצירה אף קודם הי"ש. וזו האחרונה כבר רמי טרמא

לנפשי' ולא השיב כלום אלא כ', ואין כאן מקומו להאריך' ולא ידעתי למה? — ולפי דבריו דברי הר"מ שכו' דשיעור קצירה הוא שליש בכל הפירות (אע"ג דשיעור עונת המעשרות שלהן מיוחד בכל מין ומין בשעורים שונים) כדברי גביאות הן, בלי שום מקור.

ז) והעיקר שביאורו בתוספתא לפי גירסתו א"א להולמו כלל, דלפ"ד יהא פירוש החזיק בקרקע—קודם שנעשה בוטר, תלוש—אחר הבאת שליש, קמה—אחר בוטר וקודם הבאת שליש. ולמותר הוא להאריך שאין ל' המשנה מוכלת פירוש מזור כזה, וכי בכרכי הים קורין לפירות מחוברין אחר הבאת שליש, שצור זקוקים לגידול של שני שלשיש שלמים — בשם, תלוש מן הקרקע, או לשחת שהתחילה זה עתה לצמוח — קמה? וכי כעורה זו ששנו חכמים בכל מקום עד שלא הביא שליש, משהביא שליש, או קוצר לשחת, ששנו בכמה משניות.

ז) הנה עלה בידינו מכל האמור שאין לנו לנטות מדברי הראשונים ו"ל בכאן, וגו' הר"ש והגורא היא העיקר, וכדאיתא בירושלמי, ואין לזוז מהם.

ו) ויעיקר קושיתו על הר"ם (וכבר הקדימו בזה השירי קרבן על הירוש' קדושין פ"א הנוכח לעיל) נראה לומר דהנה מבואר בשי"ס דילן ב"ק כ"ח דהא דהנ"י המפקיר כרמו כו' ובצור, כטור מן המעשר, איירי דוכה גם בקרקע, ולפי' ר"י בתו' המורה ו' א' ד"ה המפקיר, הדין דחייב בלקט מתעוב יתירא הוא דוקא בכה"ג דוכה גם בקרקע, אבל בזכה רק בקמה פטור מכל, וזהו היפך הירושלמי. ובירוש' גופא איתא פלוגתא דאמוראי בפ"ק דמעשרות וז"ל ר' זעירא ר' ייסא בשם ר' אלעזר הוורע שדה הפקר חייב במעשרות ר' יונה מפיק לישנא בזכה שדה הפקר וגידוליה, ועי' בפ"ם שפי' דוורע שדה הפקר היינו שזכה בו בזרעו, ור' יונה סבר דאף אם לכתחלה היתה הפקר, כיון דוכה בשדה ובגידוליה נתחייב במעשר, ועי' מראה הפנים שכו' דהר"ם פסק בפ"א מה"ח הי"א כר' זעירא ולא כר' יונה, הרי חוינן דנידון זה אי זכה גם בקרקע חייב במעשר פלוגתא דאמוראי ניהו גם בירושלמי, ושי"ס דילן והרמב"ם ס"ל דאף זכה בקרקע פטור ממעשר.

ז) נראה דפלוגתתן תליא בזה, דהירוש' קדושין ס"ל דעיקר פטורא דהפקר הוא בשעת קצירה, וכיון דבשעת קצירה הוא שדך וגם התבואה שלך חייב אף במעשר, אף שקודם לכן הי' הפקר, וכבר חל עלי' שם פטור, מ"ם כיון שזכה שוב בקרקע ובשעת קצירה היתה שלו — חייב, אבל אי בשעת קצירה הי' הקרקע הפקר, אף שזכה בקמה — פטור, דבעינן שדך בשעת קצירה, רק משום תעוב יתירא חייב בלקט בין זכה הוא בקמה בין זכו אחרים, דאין סברא לחלק כיון דהחסרון הוא מפאת שדך וליכא, ומה לי זכה הוא ומ"ל זכו אחרים, דהלא גם הוא לא זכה בקרקע, אלא שחידוש הוא. (ונראה דזה הדין גם אם מעיקרא הפקיר רק הקרקע, וחקמה לא הפקיר כלל, ג"כ יפטר ממעשר, דאין החסרון מעצמ

מטעם הפקיר הקמה אלא מטעם דליכא שדך בשעת קצירה). אבל שיש דין ס"ל דאף אם זכה—או לא הפקיר כלל—הקרקע בשעת קצירה מ"מ פטור ממעשר, דבעינן שלא יחול שם פטור על התבואה מיום גידולה עד קצירתה, ואינו מועיל מה שבשעת קצירה הוא שדך ותבואתה, אלא גבי פאה רבי קרא תעזב יתירה, ומוקמינן. קרא דוקא היכא שהופסק החיוב בינתים וחזר, דהו"ל מעיקרא שדך ולבסוף שדך, אבל לא בזכו אחרים או שזכה הוא בקמה ולא בשדה, דחזר רבויא כתיב ולא מרבינן אלא זה שקרוב יותר לחיוב, דהיינו מעיקרא שדך ולבסוף שדך: ולפיכך כתבו ת' תמורה שם דדוקא בזכה בקרקע חייב בלקט, וזהו גם טעם הר"מ שפסק דדוקא בזכה הוא עצמו חייב בלשומ"פ אבל לא בזכה מן ההפקר בשדה של אחרים.

שלמה כהן.

הערות

המשך הדברים לסימן צ"ה. אמנם ב' דאף אם חולקין אם מותר לעבר, המחלוקת היא בדאורייתא נמי, ולא רק באיסור דרבנן אם מותר אי אסור לעבר הם חולקין, דדינו של עיבור זה אם יס עליו תורת עיבור אי לא אינו תלוי אלא בטעם המחלוקת שלהם ועיבור וחלות העיבור הוראה אחת היא דלחך מ"ד עובר על איסור דרבנן וגם אינו מעוברת ולא ידך אינו עובר כלום וגם עיבור מעוברת, וזה דומה לנחלק במנין הדינים שדין ד"ג, או דיני מכות, שיש בכלל המחלוקת דינו של המלקות ג"כ אם תורת מלקות עליהם אי תורת חבלה, וכמו כן בד"מ אם תורת מיעון ותשלומין עליהם או תורת גזל עליהם, ולא דיו מנין הדינים. וחבלה וגזל, כמחלוקת בד"ו — ונפ"מ בד"ו אחר, אלא כמחלוקת בתרי מיילי נינהו, וכמ"ל לענין עיבור נמי הוי כמחלוקת בתרי מיילי בטה.

אבל כיו אינו אלא לענין דין עיבור עצמי, אבל לענין דין חרם שכח העיבור אינו כן, דכשנחלקו בעיבור בד"ו דרבנן לא דיו המחלוקת בדאורייתא משום קביעת חג הפסח התלוי בו, דל"ד למנין הדינים — יחבלה וגזל, דהתם שניהם מכה והוראה אחת הם באין, דכשהורי דאין תורת ב"ד עליהם, הורי על המלקות שהם כחבלה, משא"כ לענין עיבור דדין חג הפסח דל"מ עיקר ענין חרם שאינו תלוי בהוראתם של אלו ולא בד"ו עיבור כלל, אלא אפי' זמן חרם אינו באה מכה הריראה של אלו, דלא ה' שייך לימ' יומן קביעת החג תלוי במחלוקת זו ומכאן ההוראה ה' נקבע ימים אלו -- יימי החג, אלא כשקביעת החג בב"ד ה' תלוי לקבוע אותו בכל עת שירצי יא במודש ויום קבוע דוקא, אבל לפי האמת דהתורה קבע חודש קביע לתג הפסח דהיינו במודש ניסן ולא בחודש אחר, אלא שהמורה נתנה הכח יירשות לב"ד לקבוע שנות החדשים כפי הנראה בעיניהם ואם הם יקראו לניסן אדר ולא יקראו ניסן דיו כמו שנשתנה סדר הזמנים במציאות וכמו שלא הגיע זמן ניסן בשבט ואדר א' כמ"כ לא הגיע זמנו באדר ב' ואין חרם באדר אלא בניסן ואין אייכות זמן מעלה וטוריו כלל לענין זה, ולפ"ו נמצא דכמו דל"ש הוראה על עיקר החג ואכילת חמץ כמ"כ ל"ש הוראה על זמן החג אי על זמן אכילת חמץ, דהתורה קבע זמן החג כמו שקבע עיקר החג, ואין הוראת ב"ד אלא סיבה לזה שמתחת עיבורם נתאחד חודש ניסן בשנה זו ואע"ג שסי' א"א לחייב אי לפטור משום חמץ במסח אם לא מכה ההוראה של ב"ד מ"מ אין הוראה זו שאנו דנין מחמתה שהוא ט"ו באדר ולא ט"ו בניסן אינו אלא דין מדיני העיבור ולא מדיני הפסח, ונמצא כשאנו באין לזון ילחייב כרת, מכה ב' דינים אנו באין עליו מכה דין עיבור לזון בט"ו בניסן או להטור כיו לפטור, ומכאן דין מדיני הפסח לחייבו משום אכילת חמץ וכי"ל, וזה דומה להפקדן בתמך הנ"ל ושאר כיו"ל, דבאין עליו

מכה שני דינים, מדין איסור חמץ ומדין קידושין, משא"כ כחבלה וגזל דאין אנו באין לזון עליו אלא מכה דין ב"ד, נמצא מבואר דל"ש לחשוב מחלוקתם בכולו דבר אלא על הוראה סכלה ב' ענינים כאחת, אבל הורו בדבר זה ודא תלוי בה במילא אבל גוף ההוראה לא חלה על דבר ההר"א, כל כה"ג לא מיקרי מחלוקתם רק בדבר שהורי ולא ב"דא התלוי בה, והלכך כשהולקין בד"ו עיבור לא חכיס כהולקין נמי בד"ו חרם דאין חרם ז"ל כדבר התלוי כחבלה בד"ו עיבור אבל לא כדבר שגוף ההוראה ה' עליו משא"כ במנין הדינים — ודין גזל יחבלה שגוף ההוראה ה' על ב' ענינים כאחת ולענין הוראה זו נעשו שניהם כענין אדר ושייך ע"ז הורו לעשות כמו בנחלקי במנין הדינים של דיני מכות וכי"ל.

מ"ש בסימן ק"ב בדבר החילוק מדין למציאות, עיין בהש"ח ח"ס חרם סימן קנ"ו. וכ"ש למרש דברי ר"דאורי דדירה בית הוא מילתא היא, א"נ נכמה טעמים, הוא דל"ל לשנות מ"ל הגמ' והס"פ בילת אייר שלא לצורך כלל, ואדרבה אין זה מוסיף אלא גרוע שנתן מקום לפסוק, וגם הפ"י בעצמו ב' רמק, ועוד דהא הפס' בדירת בית אין שייך בו שויר אלא לעולם שייך האויר לבית היינו דמסתמא לא שויר אייר אלא דירה בלחוד, וזה לא דיו שויר, אבל אם בפירוש שויר אויר הבית לתסמיסין לעצמו אפי' אם לא שויר מקום הוי משויר כמו אויר שעל הבית (ונמצא דאף דש"י חילוק בין אויר לענין חנאי ופ"י השויר מתי נכנס בכלל השויר ומתי לא נכנס אבל לענין עיקר דין שויר אם אינא ככל אייר מסעם דבר שאכ"מ שאנו דנין ב"ד, אין חילוק כלל בין על לתוך, וד"מ לענין מכירה אף כהה"ג לא עשה כלום, וא"כ לכה לא נאמר דבאמת נכלל בכלל דבריו אף מכירה של אייר כפירשת כו' או שא"י אייר כגון של חצר וכי"ל דדינא נמי כד"ו דירת בית לענין הקנאה מטעם דשאכ"מ, א"ו דאורי דירה בית שכתב תרי מיילי נינהו, וזהו פירושן של הדברים דהנה מצינו ג' ענינים דליתנידרי לא במכירה יא במתנת ש"מ ולא בירושה, ואלו הן אייר, דירה, אכילת פירות, ילענין שויר חלוק אויר מדירה ופירות, דאורי יכילין לשויר אף בלא גוף משא"כ בדירה ופירות, דל"ש בהם שויר בלא גוף, דאינא אלא רק כמעשה ופועלה ואין לו דבר מה לשויר ומ"מ אם שויר משויר כשבו דאמרינן דבעין יפה שויר לעצמו ואף מקום שויר.

והנה מקור ד"ו כתב המ"מ כמ"כ במכירה דה"ג שהוא מסוגיא דכ"ב קמ"ח וגם מבואר בירושלמי וז"ה בהגד"מ מ"י ממתנה ע"ש, וכי"ל דביניהם דהא פירשו רבותינו הפס' דידיד מלוני לא אכר כלום משום דב"ד שאין לו גוף ריא, וכיון שאמרי בגמ' דזה ליחא בבירא ולא בירושה, א"כ מביאר דדבר שאכ"מ אינו לא במכירה ולא בשכ"מ ולא בירושה וא"כ הדבר משום דה"ה בכל דבר שאין בו כחש דאינו בכל אלו הג' דברים דל"ש לחלק בין דבר שאין בו כחש לדבר שאכ"מ כיון דבכולהו שייך טעם דלא מקנו משום דדבר שאין לו גוף הוא, והלכך אייר דהוי דבר שאין לו גוף ליחא בכל אלו הדברים, וכן מבואר בס' מקח וממכר לרב האי גאון ד"ל בשער ב', יכן כציני להדיא בירושלמי כי"ר איירי לא עשה ולא כלום, וכיון דליחא בבירא היה לענין ירושה דהא מבואר בגמ' ממאי דאמרי הואיל וירוש יורשה דדבר שאכ"מ אינו בירושה כמו שאינו במכירה ופשיטא דכל דבר שאכ"מ דין אחד להם, וזהו שכתב המרדכי מתחילה כגון אויר, ודירה, ואכילת פירות, דהיינו כל הג' ענינים שמצינו בש"ס בבלי וירושלמי, גם מ"ש המרדכי ואיכא למישמע מינה דאפי' יורש אינו יורש ב"ד, ע"כ צריכים אנו למרש דקאי על אייר ולא על דירת בית, דאלו על דירת בית בהדיא מבואר בגמ' דאינו בירושה וא"א לחלוק ע"ז ומאי האי דכתב אב"י ר"נ גאון פירש כו' דמשמע דלר"נ יורש יורש נמי ואם על דירת בית קאי ע"כ גם לר"נ אין היורש יורש כמבואר בגמ' להדיא, א"י על אייר קאי, ועוד דהא ע"כ הטעם דנקט לענין ירושה רק אויר, ולענין מכירה ג' דברים היינו ששים דבאויר מיהא משכנתא ירושה, וכגון ששייך לעצמו ארר דשהני אף בלא גוף, וצריך לאשמועינן דאין היורש יורש, אבל דירת בית ואכילת פירות בלא גוף, דלא משכנתא שיה' לדמוריש דבר כזה וכיון דמציאות ירושה לא משכנתא דין ירושה א"צ לאשמועינן, וכיון שכן דדבר מוכח ומבואר ודין ירושה שכתב שם הוא רק באויר ולא בדירה.

ומצאנו